

MIOTAC (237) *vb impf*

miotać (237), [**mietać**].

-o- (8) *OpecŻyw* (2), *MurzNT*, *Mqcz* (5), -ó- (1) *Strum*; a jasne.

inf miotać (36). ◇ *praes* 1 sg miecę (7). ◇ 2 sg miecesz (3); -esz (1) *KochPieś*, -ész (1) *ZawJeft*, - (e)sz (1). ◇ 3 sg miece (30). ◇ 2 pl mieciecie (2). ◇ 3 pl miecą (23), miotają (2); miotają *SkarŻyw*, miecą : miotają *WujNT* (1:1). ◇ *praet* 1 sg m -em miotał (1). ◇ 2 sg m -ś miotał (1). *f* -ś miotała (1). ◇ 3 sg m miotał (18). *n* miotało (1). ◇ 1 pl m pers -smy miotali (1). ◇ 3 pl m pers miotali (48). *subst* miotały (1). ◇ *fut* 2 sg m będziesz miotał (1). ◇ 3 sg m będzie miotał (2). ◇ 3 pl m pers będą miotać (1). ◇ *imp* 2 sg miec (4). ◇ 2 pl mieccie (6). ◇ *con* 2 sg m byś miotał (1). ◇ 3 sg m by miotał (2). *n* bodaj miotało (1). ◇ 1 pl m pers bychmy miotali (1). ◇ 3 pl m pers by miotali (4). *subst* by miotały (1). ◇ *impers praet* miotaño (11) [*w tym: Mqcz* 161d *może N sg n part praet pass*]. ◇ *con* by miotaño (1). ◇ *part praes act* miecąc (24), miotając (2) *OpecŻyw*, *CzechRozm*.

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Rzucac*, *ciskać*; *iacere*, *iaculari* *Mqcz*, *Cn*; *iactare* *Mqcz*, *Calep*; *proicere* *Mqcz* (163) : *Iaculor*, *Miotac*/ *Rzucac*/ *Strzelac*. *Mqcz* 161d, 161c.

miotać kogo (1): Dziecię zacząrowane/ ktore z kolepki czart wynosił/ y od pierśi mámki odrywał y miotał/ chufteczką swoią zleczył *SkarŻyw* 412.

miotać co (92): *OpecŻyw* 102v; *Leop Act* 22/23; *RejZwierz* 32; *Semei* ízedł [...] przeciwko iemu [*Dawidowi*]/ zlorzecząc y cífkáiąc kámieñmi zá nim/ y miecąc proch [*iactabat pulverem*]. *BibRadz* 2.Reg 16/13; nie przełtawáli miotać łańcuchow z haki thák długo/ aż przyciągnęli do siebie nawę *BielKron* 460, 229, 265, 450v; *Mqcz* 161c; *Morfcy Ráytarzy* ná lódź ízturmiają/ nas dobywáią/ ognie miecąc/ lódź palą *OrzQuin* A3v; *HistRzym* 126; *BielSpr* 63v, 64; *BudBib Prov* 26/18; *Strum* D4v; *KochFr* 122; Ogniste miecąc ná przemiány ítrzały/ W zupełnych zbroiach przeciw łobie ítały. *KochSz* B4; Mieccie woniájące źiele. *ZawJeft* 17; *GrabowSet* F2; [przezoż kazali mietať złoto y ítrzebro *ŻywAlEust* 451]. *Cf* *miotać co do kogo*, *miotać co koło czego*, *miotać co komu*, *czemu*, *miotać co ku czemu*, *miotać co między kogo*, *miotać co na kogo*, *na co*, *miotać co o co*, *miotać co pod co*, *miotać co przed kogo*, *przed co*, *miotać przez kogo*, *miotać w co* [= *na co*], *miotać co po czym*, *miotać co przed kirn*, *przed czym*, »kwiatki miotać«, »miotać odzienie, szaty«, »miotać od ręki«, »miotać o ziemię«.

miotać co do kogo (1): [*Kolumbus*] miotał do nich ízáty/ źwierciádłá/ dzwonki *BielKron* 443.

miotać co koło czego (żywoťnego) (1): Zátym íię pśi ruźyli przeciwko wilkom/ [...] wilczyłká poczęli pfy łamac/ miotać koło [!] łiebie. *CzahTr* D3v.

miotać co komu (3), *czemu (żywoťnemu)* (6) [*w tym: co* (7) *komu*, *czemu* (9)] (9): *OpecŻyw* 55; *Tho* zwierzę [*bóbr*] gdy go łowiecz goni/ thedy ítroie łobie vrywa á łowczowi miecze *FalZioł* IV 7d; ktore [*samojedzi*] gdy vyrzał [*Magiellanus*] ná brzegu/ chcąc ie vkroćić miotał im kárty málowáne/ dzwonki/ y ine rzeczy. *BielKron* 445; *GórnDworz* Bb2; siedząc v ítołu zrodzicami/ táiemnie pod ítoł ízczęñietom y kotkom/ mięfo miotał *SkarŻyw* 411, 536; Nie dobra íeft brác chleb fynowłki á miotać płom [*mittere canibus*] *WujNT* *Matth* 15/26, *Mar* 7/27; *SkarKaz* 80b.

miotać co ku czemu (1): źiemię z przykopow co mieli miothać ku wozom/ to od wozow miotałi ná inną ítronę przekopu *BielKron* 312v.

miotac co miedzy kogo (1): Podfkarbi Szydłowiecki chodząc około rynku Krakówkiego/ pieniądze miotał między poślstwo. *BielKron* 422v.

miotac co na kogo (7), *na co* (*nieżywotne*) (18): *OpecŻyw* 71v; A ogniŃte kámienie wmiáło dzdu będzie miotał ná nie *RejPs* 16v; *BibRadz* 2.*Mach* 4/41; ięli miotać łańcuchy ná ich okręť chcąc gi do liebie przyciągnąć. *BielKron* 460, 248, 312v, 464v; *SienLek* 192; *RejPos* 84; *RejZwierc* 14v; *BielSpr* 74v; miotali kámienie ná mię [*proiecerunt lapidem in (marg) contra (-) me*] *BudBib Thren* 3/53; ktorzi náieźdźáiá gránice náŃze/ mury tłuká/ ná dáchy ognię miecá [*tectis ignes iniiciunt*]. *ModrzBaz* 64, 81; *SkarŻyw* 445; *StryjKron* 160; *KochFr* 83; *GostGosp* 16; PrzyŃzedłciem miotać ognię ná ziemię [*Ignem veni mittere in terram*] *WujNT Luc* 12/49; *CiekPotr* B3. Cf »na kupę miotać«, »na ognię brody miotać«, »paznogcie rysie na ognię miotać«.

miotac co pod co (4): Prowádzili go theż Ńwięci/ pokorni/ á cnotliwi ludzie/ miecąc odzienie Ńwoie pod nogi iego *RejPos* 2v; *SkarŻyw* 411; *StryjKron* 160 [2 r.].

miotac co przed kogo (1), *przed co* [*w tym: żywotne* (6), *nieżywotne* (4)] (10): A drudzy ocinali ij lámali roźdźe z oliwnęgo drzewa/ ij miotali przedeń na drogę. *OpecŻyw* 71v; przykazał [*Aleksander*] Rycerzom Ńwym áby liekli rozgi drzew á zioła rwali izby ie miotháli przed nogi koniom y mułom [*ut ... inferrent equorum pedibus et mulorum*; yszeby stlaly konyem pod nogy y mvlom *HistAl* 1510 196] *HistAl* E8v; *MurzNT Matth* 7/6, 10 arg; *RejPos* 2v [2 r.], 73v, 86v; *KuczKat* 105; *BudNT Matth* 7/6; *WujNT Matth* 7/6.

miotac co przez kogo [= *ponad kimś*] (1): Odpowiedzyeli [*bogowie*] ták/ kiedy będzieŃz koŃci mácierzyŃte przez Ńię miotał/ tedy ożywá Ńynowie y dzyewki [*które zatonyły*]. Deukálion [...] pobaczył/ iz ielt zyemiá mátká náŃzá/ á koŃci iey kámienie/ [...] ktory kámieñ przez Ńię rzucił/ Ńtał Ńie z niego człowiek żywy. *BielKron* 23v.

miotac co w co [= *gdzie*] (5): ktory [*Semej*] miotał kámienie w błoto złorzecząc krolowi *BielKron* 72; *BielSpr* 64v; *PaprPan* Hh4; káźdey potráwy y ptaká Ńtuczke oderznáwŃŃy/ ich WieŃczek álbo Czárownik miece pod Ńtoł/ ná piec/ pod ławy/ y w káźdy káť domu *StryjKron* 160; *GostCast* 40.

miotac co w co [= *na co*] (1): tedy Ńie iedni z Rzymiány bili/ drudzy w ich okręty ony gárnce z węźmi miotáli/ táźe Ńie ony gárncze roŃpadáły *RejZwierc* 163.

miotac co po czym (2): *RejPos* 87; Skuymy tálerze ná talery/ Ńkuymy/ A żołnięrzowi pieniądze gotuymy. InŃzy to dármó po drógách miotáli/ A my nie damy/ bychmy wcále trwáli? *KochPieŃ* 38.

miotac czym (15): *Mącz* 161d; *RejPos* 175v; drudzy theż z łukow Ńtrzeláiá/ kámieñmi drudzy miecá (*marg*) Krotofile żołnięrkie. (-) *RejZwierc* 26v. Cf *miotac czym przeciw komu, miotać czym na kogo, na co, miotać czym po czym, miotać czym za kim*.

miotac czym przeciw komu (1): Szymchy Ńzedł bokiem gory przeciw niemu [*Dawidowi*] idąc łaiać/ miotał kámieñmi przeciw niemu [*lapides mittebat contra ipsum*] *BudBib* 2.*Reg* 16/13.

miotac czym na kogo (5), *na co* (*nieżywotne*) (1): iał nañ kámienim miotać/ On przed tym począł wćiekác *BierEz* Sv; żydowie [...] blote^m na iego Ńwięte lice miotali *OpecŻyw* 111v, 108; iedni kámienie/ drudzy kije duze porwáli: á niekthorzy popiołem ná LiŃymáchá miotáli [*cinerem in Lysimachum iacere*] *Leop* 2.*Mach* 4/41, 2.*Reg* 16/6; *RejFig* Ee.

miotac czym po czym [= gdzie] (2): O wy niedzne pieniądze toście w lichey cenie/ Zadny was nie záchowa ledá gdzie wyżenie. Miecą wámi frymárczą ledá zac po tárgoch *BielSat* B4v [*idem*] *BielRozm* 15.

miotac czym za kim (3): iednij tzo fie s niego [*Jezusa*] nałmiéwali/ drudzy tzo za nijm wolaiąc blotem miotali *OpecŻyw* 136; *LubPs* B5v; *PaprPan* Hh4.

W połączeniu ze zdaniem okolicznikowym miary (1): iedni pochwyćwízy kámienie/ drudzy ípułtki drew/ niektorzy ile mogli w przygárśnie prochu nábrác ná ony buntowniki Lizymáchowe miotali [*proiecerunt in Lisimachum*] *BibRadz* 2.*Mach* 4/41.

W połączeniu z okolicznikiem [w tym: z okolicznikiem miejsca [w tym: wyrażonym zaimkiem (2)]; z okolicznikiem sposobu (3)] (8): *OpecŻyw* 71v; Rzymiánie [...] drzewá oliwne [...] y inne drzewá wielkie wyrábawízy thám miotali *BielKron* 265, 312v [2 r.]; Gdy ryby w Stáwie/ álbo w Sádzáwicách íną/ kładź opich miedzy nie do sádzáwic/ álbo miec ná wodę do ítáwu. *SienLek* 192; ták frogie dekrety ná nie vczyńić raczył/ iż kámieńmi kazał z dáleká miotác ná zátroczenie ich *RejPos* 175v, 86v; *KochFr* 83, 122; *KochPieś* 38; Gnoiow ná ściány nie miotác w ítáyniach *GostGosp* 16.

W połączeniu szeregowym (1): Ielli gwałtownie poydą/ miotác Ogień w dźiurę/ á ítrzelác y kámieniem bić *BielSpr* 64v.

W charakterystycznych połączeniach: *miotac* kamienie (a. kamieniem a. kamieńmi) (12), pieniądze (2), proch, wieńce (2), ziemię (4); *miotac* błotem (3), popiołem; *miotac* na buntowniki, na dachy, na głowy, na lice, na piec, na inną stronę, na ścianę (3), na wodę (2), na ziemię; *miotac* między pospolstwo, po drogach (2), pod ławy, pod nogi, przed nogi [komu a. czyje] (4), w każdy kąt domu; *miotac* ustawnie, ustawicznie, z daleka.

Przysłowia: bibl. *MurzNT* *Matth* 7/6 [*przekład tego samego tekstu BudNT, WujNT*], *Matth* 10 arg; *BudNT* *Matth* 7/6; *WujNT* *Matth* 7/8; P. Chryłtus vczniow vpomina: áby pereł wieprzom nie miotali [bibl. *ne mittatis margaritas vestras ante porcos Vulg Matth 7/6*] *SkarKaz* 80b. [Ogółem 5 r.].

RejZwierc 14v; Lecz to włzytko fię mowi/ iákoby groch ná ściány miotał [*sed haec omnia canuntur surdis auribus*]: nie niedbamy ná ták częłte vłkarzánia [...] nic nas nieruřza vtrápienie póspolitego człowieká *ModrzBaz* 81; Nápominałem áby poprzełtał nałogu: Niepomogło głuchemu, ná ściánem groch miotał. *CiekPotr* B3.

Zwroty: »na kupę miotac« (1): Coniicio – Na kupę miece, zrucam. *Calep* 241b.

»kwiatki, kwiecie miotac [w tym: na co, przed co, przed kim (3), po czym]« = zwyczajowy sposób okazywania komuś wielkiej czci i uwielbienia [szyk zmienny] (6 : 1): Drudzy lepak zabieźáwíłfy mu [*Jezusowi*]/ kwiatki przed nijm miotali *OpecŻyw* 71v; kwiatki miotaiątz/ blogoflawiony który przyřfiedł w ijmie bożé [*Jezusowi*] ípiéwaly *OpecŻyw* 102v, 117v; *KrowObr* 93v; Prowadziły go też niewinne dziátki/ miecąc kwiecie á gáłáłki [...] przed nogi iego. *RejPos* 2v; miecąc kwiatki rozliczne po drogach iechánia iego *RejPos* 87; *KochFr* 83.

bibl. »miotac odzienie, szaty swe (a. swoje)« = zwyczajowy sposób demonstrowania wielkiego gniewu, protestu i oburzenia (1:1): podniefli głos íwoy/ mowiąc: Zgładz z ziemié tákowego: boć nieíłufzna íełth rzecz/ áby był żyw. A gdy oni wołáli/ y miotali odzienie íwoie [*proicentibus vestimenta sua*]/ y proch íypáli ná powietrze/ kazał go Rotmiřtrz w wieś do zamku *Leop Act* 22/23; *WujNT Act* 22/23.

»na ogień brody, paznogie, włosy miotać« [o litewskich, pogańskich czynnościach związanych z kultem zmarłych] (1:1:1): ogień ná iego [Hostiwita] grobie wczyniwłzy/ pogáńfkim obyczáiem/ brody łobie tágáli á ná ogień miotháli *BielKron* 322, 319 [2 r.].

»miotać [co] od ręki [= mając w zasięgu ręki]« (1): ktemu że ma ziemię w/ łufzy blifko/ którą [przy sypaniu grobli] może od ręki miótác: tedy [...] [gospodarz robotnikowi] da od łztuki grołzy Czerdżeści. *Strum* D4.

»paznogie rysie i niedźwiedzie na ogień miotać« [o elemencie rytualnym w litewskim, pogańskim obrzędzie pogrzebowym] (1): vbráli go w odzienie y w łzáty Xiążęce łwietne/ w ktorych łię zá żywotá łam nawięcey kochał/ [...] Koniá z łiodłem żywotnego/ y łługę nawiernieyłzego iego Kochánká zwiążawłzy z nim/ ná łtos dREW położyli [...] potym wkoło drwá zápaliwłzy/ páznogicie Ryłie/ y Niedźwiedzie ná ogień miotáli *StryjKron* 411.

»tam i sam miotać« (2): Iactatus [!] – Tami łam mieczę. *Calep* 496b; łłniácé zbroie łrogie Ná łię przybiera/ łiekąc vzbroyony/ Ná włzytkié łtrony. [...] Tám y łam miecąc trupy nieruchomé/ W kráie zácmioné *GosłCast* 40.

»ustawicznie (a. ustawnie) miotać« [w tłumaczeniu łacińskiego czasownika częstotliwego: iactare, proicere] (3): *Mącz* 161c; Iacto – Vłtawnie cziskám, miecę, rzuczám. *Calep* 496a, 857a.

»[co] o ziemię miotać« (1): Wilcy [...] Przemogli pły nie zgodne y ták ie tágáli/ Włáśnie iáko iágnięta o ziemię miotáli. *CzahTr* Ev.

W przeni (24) :

miotać co [w tym: *miotać co czym* (1), *co za kim* (2)] (22): *RejPos* 212v; Gdziekolwiek łłonce miece łtrzáły łwoie/ Włzędy łest zacné łwięte imię twoie *KochPs* 11; *LatHar* 383; *GosłCast* 37, 40 [2 r.]. *Cf* *miotać co z czego*, *miotać co na kogo*, *na co*, *miotać co pod co*, *miotać co przed co*, *miotać co po czym*, *miotać co z czego* [= *skąd*] (1): Łód z niebá miecé [mittit cristallum *Vulg Ps* 147/4] *KochPs* 213.

miotać co na kogo (6), *na co* (nieżywotne) (3): Wziáwłzy ná łię ołobę wężowá/ poczáł z niewiáłtą rozmawiác [...] y ták złá poządliwość przeciw wolej Bożej miótác ná łię poczáł. *SkarŻyw* 260, 56, 294, 581; *ZawJeft* 14; *SkarKaz* 312b; On łam ná dobre miece rozmáité łzkody By tym rychłéy vpátrzył/ który złé przygody Mężnie znoł *GosłCast* 72, 37, 40. *Cf* »[co] na myłł miotać«.

miotać co pod co [= *gdzie*] (1): Y iákołł powinien wzrulfzyć myłłi łwe/ [...] A miótác kwiatki łokorney prółby á modlitwy twoiey pod nogi iego. *RejPos* 3v.

miotać co przed co (4): A miec z onymi niewinnemi dzyatkámi/ kwiatki przed nogi iego/ oney niewinney myłłi twoiey. *RejPos* 87v, 4 [2 r.]. *Cf* »[co] przed oczy [komu] miotać«.

miotać co po czym (1): Gniéw nieułkrómny/ ogień nie zgáłzony/ Miece po morzách po wodách łzalony/ Wiátrem niepewnym/ pędząc myłłi twoie/ Ná niepokoie. *GosłCast* 22.

miotać czym (9): Głół páńłki [...] wielkimi górami ták łnádnie obráca: Iáko węc to tám/ to łám / łednorózcowémi Wefóła młodość miece łielęty pułłémi. *KochPs* 40. *Cf* »miotać oczyma«.

W połączniu z okolicznikiem miejsca (2), *sposobu* (1) (3): *RejPos* 3v; *KochPs* 213; Gdzie chýżym łkokiem konie pędkonogię Mars krwáwy miece *GosłCast* 40.

W porównaniu (1): [Jezus] wżędy náuki zołtháwuiać/ á práwie iáko rołzcżki miecąc zá łobą ná tey obłędiwey drodze tego nędznego á mizernego światá/ ábychmy zá nim tráfilí tym torem [...] do onych [...] nam obiecáných od niego rádości *RejPos* 212v.

W charakterystycznych połączeniach: *miotac gromy, kwiatki niewinnej myśli, kwiatki próśby, odzienie grzechow, prawdę, słowo.*

Zwrot: »[co] na myśl miotać« = *coś uporczywie na myśl przywozić (1):* niechay nierozumie żeby one łzkárádne myłli z niego były/ [...] bo łą wláśnie od czártá przyniesióne/ y on ie łam ná myłł miece. *SkarŻyw* 294.

»miotac oczyma, oczy« = *rozglądać się, wykonywać niespokojne ruchy oczyma; circumferre oculos, circumspectare Cn* [szyk zmienny] (2:1): *Circumspectator*, Który y tam y łam pátrzi/ miece oczymá y tu y owdzie oczy wraża. *Mącz* 405d; *GórnTroas* 35; Byłtre łwe oczy miecąc ná różliczne łtrony/ Skądby mu mogł towarzyszył przybyć wlubiony. *WitosłLut* A3v.

»[co komu] przed oczy miotać« (1): *prawdę świętą ludziom przed oczy miotali RejZwierz* A6v.

α. *Podrzucać, rzucać w górę* [w tym: *co (3), czym (1)*] (4) :

W połączeniu z okolicznikiem sposobu (3): *BierEz Sv*; gdy [Julijanus cesarz] miotał krew ku górze z ran łwoich *RejPos* 266v [cf gdy [...] był ráníon [...] padłszy ná zyemię wznák/ nábrawłszy w rękę krwié ciłkał w niebo *BielKron* 157]; *GórnDworz* Ff2.

W porównaniu (1): á nawałności wziáwłszy okręt ná fie/ náczęły im iáko piłá miotác/ iedná wáłność drugiey z łiebie ie^{go} podawáiać *HistRzym* 1v.

Zwrot: »[co (na kogo)] wzgóre miotać« = *subicere Cn* [szyk zmienny] (2): *BierEz Sv*; miec ty kámień łto tyłięcy rázow wzgóre/ przedłię on nigdy łie nie zwyczái łam przez łię wzgóre łecieć *GórnDworz* Ff2.

β. *Z neutralizacją agresywności wyrazu hasłowego: kłaść, dawać; składać (15) :*

miotac co na co (2): Tám łudzie hurmem páciorki y chułty miotali ná one śwíte Relique/ áby łámym dotkniemíem vzdrawiáiacemi łie słtály *WujJud* 61. Cf *Zwrot*.

miotac co przed kim (3), przed czym (nieżywotnym) (3): pięknie łie kłániály/ A wianki z głow zeymuiąc przed pánią miotaly. Oná im też wdzyęczną twarz [...] okazála *RejWiz* 26; vpádáli [...] przed onym łiedzácym ná máyelthacie/ [...] á miotali korony łwoie przed máyelstatem/ mowiać: Tyś łam iedno godzien náłz miły Pánie wziác cześć *RejAp* 49, 50 [2 r.], 50v, 53v.

Zwrot: bibl. »miotac [= sypać] proch na głowę swoje« = *zwyczajowy sposób demonstrowania pokory, uniżenia lub rozpaczy (1):* A będą miothác proch ná głowy łwoie [Et miserunt pulverem super capita sua; łypáli proch ná głowy łwe *WujNT Apoc* 18/19]/ wołáiać płácząc á nárzekáiać *RejAp* 151v.

αα. *O składaniu ofiar [co] (2) :*

miotac co komu (1): że różné ofiary Róznym Bogóm czyniono: [...] To tym [...] natłuftłzé czábány/ To drugim zásię tákże nie chudé bárány Rzezano: [...] Drugim zásię kádźidłá y mirre miotano. *PudłFr* 48.

miotac co czemu (nieżywotnemu) (1): przed máłowánemi drwy vpádálíchmy ná koláná łwoie/ miecąc martwym rzeczám ofiary náłze/ [...] łzukáiać od nich/ [...] włpomożenia łwego. *RejAp* 159v.

a. O losowaniu: rzucić (kostką itp.); sortiri Mącz, Calep, Cn; sortire Cn [w tym: co (21), czym (2)] (23) :

Zwroty: »kostką (a. kostki, a. kostkami) [(z kim) o co] miotać« [szyk zmienny] (3): *OpecŻyw* 142; iż o wielki klenot s fortuną mąłą koftką miecelz *RejZwierc* 135; Podzielili fye moimi łzátámi/ O fuknią moię miotáli koftkámí [miserunt sortem *Vulg Ps* 21/19; á o fuknią moię los miotáli *WujBib KochPs* 31.

»miotać los(y)« [w tym: na co [= o co] (4), na kogo [=w czyjej sprawie] (1), o co (9), o kogo (1)] [szyk zmienny] (18): Czterzy części wdziáláli [z jelenia]/ Aby o nie los miotáli: Komu się co miáło doftác *BierEz* M2v; *OpecŻyw* 142v; Iezu kthoris odzienie twoie rozdzielic á na fuknię dzianą *Lofy* miotać dopuścił. *TarDuch* CO, A3v; *RejPs* 32; prosił Neemiałz przednieyfzych kfiążąt áby w miefcie miełzkáli/ [...] ná lud poſpolity miotáli lofy ktory miał w miefcie miełzkác. *BielKron* 97; Rem ad sortem revocare, O niemáłą rzecz lofy miotać *Mącz* 505c; lofy miecą kto ma iutro wieczera fpráwić *RejZwierc* 23; *BudNT przedm* b3, *Matth* 27/36; *CzechRozm* 203; *ArtKanc* D13; *Sortior* – Pułczam, mieczię liofzi. *Calep* 994a; *LatHar* 712, 735; *WujNT Matth* 27/35, *Mar* 15/24, s. 379.

~ *Zwrot: bibl.* »miotać los na wytracenie [kogoś]« = drogą losowania wyznaczać dzień zagłady (1): A iáko Háman [...] vmyślił był wytrácić Iehudczyki y iáko tenże miotał los ná wytrácenie [proiecit pur ad conterendum eos] y na wygubienie ich *BudBib Esth* 9/24 [cf rzucono lós w bánię/ ktory po Hebręfku zowiá Phur/ przed Amánem/ któregoby dniá/ y którego miefiácá naród Zydowłki miał bydz wygubiony *WujBib Esth* 3/7]. ~

W przen (1) :

Zwrot: »[komu] los miotać wątpliwie [= ze zmiennym szczęściem]« (1): Ták fię obiedwie ftronie fieką zápalczywie/ Mars temu y owemu los miece wątpliwie. *StryjKron* 240.

b. O grze hazardowej; tu: grać, uprawiać grę zwaną jedenaście siedem (1) :

Zwrot: »w jedenaście siedm miotać« (1): iż nyeobyczáynosc zámyka wfoby inífie wyftępkí á fprofnosci/ yáko [...] kofterftwá/ friyerftwá/ wyárowác fie ma ocyec káždy áby [...] tákyemu ktoryby dobrze grać álbo w yedennałcye siedm myotać vmyał/ [...] áby tákyemu nye zlecał fyná. *GliczKsiqż* L8v.

2. Zrzucić [kogo (2), co (1)] (8) : gdy go chcieli poimác á zrzucić s fkály/ fkądze thákie miotano przeciwniki práwu *BielKron* 109.

miotać kogo z czego (1): Rzymiánie [...] niewolniki z gory miotáli *BielKron* 106v.

miotać co z kogo (1): te wieńce [słomiane] zápaláiąc ie ná idące ku fzturmu/ bárzo przekázá fzturmu/ gdy ieden na drugiego będzie ie s fiebie miotał. *BielSpr* 74v.

a. O narowistym koniu: wierzgać, zrzucić (jeźdźca) (5) : *BartBydg* 150; *Sternax*, Który rad miece/ zrucá. *Mącz* 414d.

W przen [dotyczy człowieka] (3) : Ano widzę w łzalonych iednákie fą fpráwy/ Ták bárzo miece siwy iáko y cífáwy. *RejWiz* 36; Ták tego fwowolnego trzeba ćwiczyć źrzebcá [= nasze przyrodzenie] By ná ftárość nie miotał *RejWiz* 89.

Szereg: »wierzgać albo miotać« (1): żeby [dzieci] dobrimi były/ ftátecznemi/ á nye bárzo wyerzgály/ álbo nye myotały/ máyá ich podczás wzbyerác rozgá *GliczKsiqż* F6v.

3. Wrzucac; ingerere Cn [co (30), kogo (10)] (40) :

miotac kogo do czego (żywotne) [= dla czego] (1): Rzymiánieciem lwy chowáli/ Do ktorých więźnie miotáli. *BierEz* Q3v.

miotac co do czego (8): wkcoczyli Hifzpani do nich ná ich nawę/ fiekli ie/ bili/ y miotáli do wody *BielKron* 460, *RejZwierc* 136v, 205; *BudBib Ez* 15/4, *Tob* 4/18 [17]; bo drzewo nierodne káždy/ do ognia ie miece ząwždy. *ArtKanc* P3; *WujNT* 366. *Cf miotac co czemu.*

miotac co czemu (żywotne) do czego (1): Ktory [pies] gdy [...] Pożyra sztuki mięfá tho w nádzieię tego/ Aby mu ich tym więcey do gęby miotano *HistLan* E4.

miotac kogo między co (żywotne) (2): Ípráwował igrzyfko/ [...] ná ktorým wiele Zydow pomordowano miáfto iedney krotofile/ gdy ie miedzy Niedźwiedzye álbo Lwy miotano. *BielKron* 147v, 145.

miotac w co [w tym: kogo (7), co (8)] (15): figi w wodę miotał *BierEz* Q; *MurzNT Luc* 3/9, *Ioann* 15/6; chleby w piec miotáli *BielKron* 420, 342, 439v; á kołaczkow náczyniwfzy miotał w páfzcekę onemu Smokow *RejZwierc* 202v; *PaprPan Gg4v*; *SkarŻyw* 76, 208, 273, 391; *WerGośc* 216; y częfsto [duch] miotał go w ogień y w wodę [et frequenter cum in ignem et in aquas misit]/ áby go ftrácił. *WujNT Mar* 9/21; *KlonFlis* F2.

a. Z neutralizacją agresywności wyrazu hasłowego: dawać, składać datki (jako ofiarę) do skrzyń, skarbonek itp. (5) :

miotac co do czego (3): virzáł bogáté ludzie a oni miecá do fskarbнице kościelny dary fwoie *MurzNT Luc* 21/1; *RejPos* 170v, 243.

miotac co w co (1): ífz [...] fkrzynkę (marg) trzos ... (-) miáf i to co wnię miotano nofił. *MurzNT Ioann* 12/6.

W połączeniu ze zdaniem dopełnieniowym (1): Bo wfzyfscy co im zbywáło/ miotáli [ex redundante sibi miecerunt (marg) eo quod abundabat illis, miserunt] ále tá zniedoftátku fwego wfzytko co miáfá wrzuciłá *BudNT Mar* 12/44.

a. O sianiu ziarna (2) : co on síał/ nieprzebieráiąc/ ále ták wfpoł miecąc: thom ia dopiero požáfzy/ przebierác mufiál *SienLek* 44v.

miotac co w co (1): w zagon odwrotny Siemię miece/ by źiernko dáło płod ftkrotny. *RybGęfli* B.

b. O sieciach: zarzucać [co] (7) :

Zwoty: »miotac sieci w morze« (1): virzáł Simona i Andrzeia brata iego/ a oni miecá síeci w Morze [mittentes vericulum in mari] (bo byli rybitwami) *MurzNT Mar* 1/16.

»wędę miotac w rzekę« (1): Będá fthego záf muceni rybitwi/ y będá fkcá wfzyfscy ktorzy wędę miecá w rzekę [mittentes in flumen hamum] *Leop Is* 19/8.

W przen (5) : tych náfláduemy/ ktorzy opłokáli síeci fwoie/ s pirwfzych fmodliwosci tego plugáfwego morzá fwiátá tego/ á miecá ie w imię Páfńkie/ [...] cí wczyniá ząwždy wdzyęcny á wielki obłow Pánu fwoiemu. *RejPos* 177v.

Zwrot: »sieci miotac« [w tym: na kogo (2), na co (żywotne) (1)] [szyk zmienny] (4): A iáfco síeci miotał/ tákci fkolić będá *RejZwierz* 134; ktorzy [...] w onych omylnofciach fwoich miececie ony

nędzne sieci swoie ná ty niewinne rybki Páná swoiego *RejPos* 176v; Sieci ná mię miotáli/ y tak mię trapili/ Ze dułzy nie raz ciężko vczynili. *KochPs* 83; *SkarŻyw* 57.

4. Wyrzucać [co (6), kogo (1)] (7) : Bo tuż łtáynie wychody tu też miecá gnoie *HistLan* C3.

miotac co od kogo (1): włšedy po drodze było pełno łfat/ y nácžyniá/ kthore miotáli od siebie [*quae proiecerant*] Syriyczycowkie gdy łobá trwožyli *Leop* 4.*Reg* 7/15.

miotac co z czego [= skqd] (1): Święci Cefárzowie [...] Báłwany y Obrázy s kościołow miotác rofkázowáli *KrowObr* 117v.

miotac co na co (1) : w głępoke morze Krwáwy Niepr płynáł/ miecąc ná óstrowy Mołkiewłkie łupy/ y pobité głowy. *KochPieš* 15.

miotac co po czym (1): krwią płynęły rzeki łzarłatné/ Miecąc po brzegách zdechłe ryby niepłatné. *KochPs* 158.

Zwrot: »precz miotac« (1): Abo že iym włtyd nie da by młodžyich słucháli/ Co bez wáflá náwykli/ áby precž miotáli [*quae imberbes didicere, senes perdenda fateri*]. *ModrzBaz* 134v.

a. Wymiotowác (1) :

miotac co (1): Pijány śmierdzi iáko pyes przez łciánę/ Gdy łkwárnę miece á wieczorná pyánę. *RejZwierc* 217v.

[*W połączeniu ze zdaniem dopełnieniowym [czym] (1)*: Jedni [*na okręcie*] požółkli, a drudzy pobledli, Ci tem miotali, co po ranu jedli *Otwin(?)Erot* 21.]

5. Gwałtownie poruszac, wstrząsac (19) :

W porównaniu (1): co ktorą godzinkę zegar vderzy to łbem miece by łzalony/ pilnując áby czáfu łwego nie omiełzkał. *RejZwierc* 158.

Zwroty: »miotac głową, łbem« [*szyk zmienny*] (2:1): A on miecąc głową i bijąc się wnię/ rzekł do niego *MurzHist* P3; *RejZwierc* 158; być ná nos miédna muchá pádlá/ Miecęłz głową/ y mniémałz/ že cię do krwi ziadłá *KochPieš* 20.

»[co] tam i sam miotac« (1): Archimedes inłtrumentámi/ które do tég^o przed tym był nárzáđził/ iedny [*okręty*] z muru ciłnac ku dołu zátapiał/ [...] inłzé wzgóre podniówfzy/ tám y lám miotał/ tak iż ludzie z nich wypadáli iákoby ié wyciłkał. *GrzepGeom* Bv.

W przén [kogo] (2) : Iákowás nawáłnošciá/ [*Wenus*] dziewczkę zápaloná Miotála/ vrodžiwym gošciem vłzaloná? *KochPam* 81.

W porównaniu (1): Rękoiemłtwo mnogie pogubiło co dobrze žyli/ á miotało imi iáko nawáłnošciámi morłkami. *BudBib Eccli* 29/22[24].

a. O ruchach ciála podczas pływania [czym] (1) : Pátržmy ná dzieci gdy fię vczá pływác/ Niž pocžná o łwey mocy nurt przebywác/ Pod pierši pęcherz ábo korek łciela/ Nim fię ósmielá. Potym ná głębiá/ tą y owá plecá/ Ochotnie płynác/ w byłtrej wodžie miecá *KlonFlis* E2.

b. O niespokojnym rzucaniu się chorego (1) :

Zwrot: »miotac sobá« (1): małz bacžyc iż niewiáltha ktora łobie baržo cznie/ á miecze łobá: bolełsciami wielkimi będącz niłko około thaiemnego członku z iętha. *FalZioł* V 18d.

c. O silnych, gwałtownych ruchach powietrza (wiatru) oraz o kołysaniu się wzburzonych fal morskich w odniesieniu do kogoš lub czegoš (11) :

miotac kogo (1), co (4): A iefli cię ku nocy pocznie miotac morze *KochPhaen* 11; Morze huczy: á nawę miecą nawalności. *KochPhaen* 85; *WujNT Matth* 14 arg Cf *Zwrot, Szereg*.

W zaklęciu flisackim (z neutralizacją agresywności wyrazu hasłowego) zawierającym życzenie pomyslnych wiatrów (1): Wiątry pułnocne miey ná dobrej pieczy. Klni fię: Bodáy nas powietrze porwało Námi miotáło. [...] Niech wiatrowładny nas Aeolus żenie Do náłzey żemie. *KlonFlis* H3v.

Zwroty: »miotac sobą« (1): Vibrare dicitur mare, Trząść/ miekceć a łsnąć fie álbo też miotac fobą gdy poczina grac/ rufzac fie y powftawac nawalność. *Mqcz* 492d.

»tam i sam miotac« (1): Tę [iskrę] wiátr/ tám y lám miece/ áż od niego zgásnie *GrabowSet* Lv.

Szereg: »pędzić i miotac« (1): bo rozładzaiący podobny wału morfkiemu/ który wiátr pędzi y miece [*similis est fluctui maris ventis agitato, et iactato (marg) qui a vento movetur, et circumfertur (-)*]. *BudNT Iac* 1/6.

W przen (4)

miotac kogo (2), co (żywotne) (2): Nieśiem próby [...] byś nas rátował [...] Widziłz/ że łzturm burzliwy/ Závždy nas miece/ trwoży Nawalność *GrabowSet* M3v, L2, M3v. Cf *Zwrot*.

Zwrot: »[kogo] tam i sam miotac« (1): po okrutnem morzu rofpaczy pływám/ i wały mię i tam i lám miecą. *MurzHist* E4v.

Synonimy: 1. ciskać, rzucać, strzelać; 2. zrzucać; 3. wrzucać; 4. wyrzucać; a. rzygać, wymiatować; 5. poruszać, wstrząsać.

Formacje współrdzenne: miotac się, namiotać, odmiotać, pomiotać, przemiotać, przymiotać się; przymiotać, rozmietać się, rozmiotać, wmiotać, wmietać się, wymiotać, wzmiotać, zamiotać, zmiotać; odmiatać, omietać, podmiatać, pomiatać, pomiatać się, powmiatać, powymiatać, przemiatać, przemiatać się, przymiatać się, rozmiatać, umiatać, wmiatać, wmiatać się, wymiatać, wymiatać się, zamiatać, zmiatać; odmietować, omiatować, podmietować, pomiatować, powmiatować, rozmiatować się, rozmietować, wmiatować się, wymiatować, wymiatować się, zamietować, zamietować się, zmietować; podmiotawać, wymiatawać, wymiotawać, zamietawać; pomiatywać, rozmietywać, wymiatywać, zamietawać; namieść, omieść, podmieść.

Cf **MIECĄCY, MIOTAJĘCY, MIOTANIE, MIOTANY, SZCZODROMIETNY**